

Ikke alle kristne vil gi opp livet på Ninivesletta i Irak etter IS. For dem er korset blitt enda viktigere.

Møt irakisk prest og leder for kirkelig hjelpearbeid. Side 4 - 9

Egypt: Vasker barnas føtter, gir dem verdig liv **10** | Anafora løfter opp koptiske kvinner **14**
Eyvind Skeie: Vi må tydeligere vise vår kristne tro **12** | Pakistan: I kamp mot flommen **2**
Jemen: Al-Qaida-mann fant Jesus **16** | Midtøsten: Kan kirker avradikalisere ekstremister? **20**

Mange flomrammede familier mottar hjelp fra HFO. Foto: HFO

KJEMPER MOT FLOM OG HÅPLØSHET

Enorme vannmasser ligger fortsatt over stor deler av Pakistan. Stefanusalliansens partner hjelper mennesker som har mistet alt.

TEKST: JOHANNES MORKEN

■ – Folk er hjemløse og har mistet sitt levebrød. De kjemper derfor også mot håpløsheten. At vi kom med hjelp, ga dem et tegn på håp, sier Sajid Christopher, leder i Human Friends Organization (HFO).

HFO er Stefanusalliansens partner for trosfrihet i Pakistan. Da flomvannet veltet over en tredjedel av landet, kastet staben det de hadde i hendene for å kartlegge de humanitære behovene og – med ekstra støtte fra Stefanusalliansen – hjelpe flomrammede.

Da Magasinet Stefanus snakket med Christopher 30. september, var han og resten av staben natten før kommet tilbake til Lahore fra flomområdene lengre sør

i Punjab-provinsen. HFO hadde da kommet 150 familier til unnsetning med mat, medisiner og hygieneartikler.

Hjemløse

De hjemløse familiene er bønder. Jordene deres er dekket av vann og vil være ubrukelige for landbruk i flere måneder. Derfor er de uten både arbeid og mat.

Den pakistanske regjeringen har appellert om hjelp til å bygge opp igjen infrastruktur som er totalt ødelagt. Den hardest rammede provinsen er Sind i sør.

– Alt flomvannet ender opp i Sind, derfor er den provinsen hardest rammet. Vi vil gjerne også hjelpe i Sind, sier Christopher.

Han forteller at mer enn 65000 flomrammede gravide snart skal føde, to tredeler av dem bor i Sind.

Christopher takker for støtten og ber nordmenn om ikke å glemme katastrofen i Pakistan.

– Vi vet at Europa er svært opptatt av katastrofen i Ukraina. Det er det all mulig grunn til, situasjonen der er forferdelig. Vi ber om at også Pakistans nød og katastrofe huskes, sier Christopher.

Løslatt

Midt oppe i flomtragedien har Christopher en gledelig nyhet: Den kristne mannen Stephen Masih, som i mars 2019 ble arrestert og anklaget for blasfemi og i juni 2019 ble tiltalt for å ha hånet profeten Muhammed, ble i juni i år satt fri. En nabo anklaget ham, og en mobb satte huset i brann.

Masih er psykisk syk og ble satt fri på grunn av sin helsetilstand. Det var frykt for vold mot ham i fengselet.

HFO støttet familien med penger til livsopphold, mens en annen organisasjon gav ham juridisk assistanse. Hans forsvarere har hevdet hans uskyld.

– Vi gleder oss over at Stephen Masih er fri, sier Sajid Christopher. ■

Sajid Christopher, fotografert under et besøk i Oslo, ber om hjelp til Pakistan. Foto: Stefanusalliansen

Utgiver:

Stefanusalliansen

Adresse:Trondheimsveien 137,
pb 6603 Rodeløkka,
0502 Oslo

post@stefanus.no

Telefon:

23 40 88 00

Ansv. redaktør:Johannes Morken
jm@stefanus.no**Redaksjon:**Marianne Haugerud
Hilde Skaar Vollebæk**Forside:**Kors på klosteret
Mar Mattai i Irak.
Foto: Johannes Morken**Design:**

Von: Bendik Schøien

Trykk:

Kai Hansen Trykkeri

Opplag:

16 300

Gavekonto:

3000 14 57922

VIPPS:

19013

Stefanusalliansen er en misjons- og menneskerettsorganisasjon med et særskilt fokus på trosfrihet.

Synspunkter i artikler står for forfatteres og intervjuobjekters regning. Stefanusalliansens meninger kommer til uttrykk i artikler skrevet av staben.

Vi følger personopplysningsloven.

Magasinet kommer gratis sju ganger i året.
Bestill med SMS: MAGASIN til 2377 eller post@stefanus.no

Tilgjengelig som podkast. Kontakt KABB:
kabb@kabb.no

www.stefanus.no
f/stefanusalliansen
@stefanusalliansen

FOR DEI FORFØLGDE

I slutten av september reiste nokre kollegaer og eg rundt i Nord-Irak. Vi møtte kyrkjefolk som lenge har stått midt i teneste for å byggja opp att liva til menneske – både kristne og jesidiar – som overlevde IS-terroren.

Vi er glade for å stå i partnerskap med kyrkjefolk i ulike kyrkjesamfunn. Menneske, som inspirerte av Jesus bodskap, løftar menneske og prøver å skapa håp i eit land der destruktive krefter framleis herjar og IS-ideologien slett ikkje er borte for alltid. I denne utgåva av Magasinet kan du lesa om presten Emanuel Youkhana og hans historie om å byggja opp att liv og skapa håp etter forfølgning, som har følgt den kristne kyrkja i periodar gjennom heile den 2000 år lange historia.

Livsfarleg bodskap

Medan vi var i Irak kom ei ny sjokkerande preike frå den russisk-ortodokse patriarken Kirill. Han har sidan den fullskala krigen i Ukraina starta i februar, velsigna krigen. I ei preike 23. september bad han russarar om å lata seg mobilisera til slagmarka i Ukraina. Han lovde dessutan frelse og evig liv til dei som dreg i krigen og ikkje fryktar døden, medan han sa at dei som fryktar døden, svik.

Dette er ein livsfarleg bodskap. Det finst ikkje religiøse argument som kan forsvara

terrorkrigen i Ukraina. Å lova evig liv for soldatar som ikkje fryktar døden, er farleg vranglære og ein martyrteologi som er snudd på hovudet. Ein martyr er ein som vert drepen for trua, ikkje ein som går i krigen for å drepa andre i terror og kanskje falla sjølv. Kirill vanærar dei ekte martyrane i den russiske kyrkja, dei som vart drepane for trua si under den brutale kommunismen og ateismen.

Kirills martyrideologi liknar på mange måtar IS-ideologien, som diverre framleis lever i Irak. Det er eit tungt ansvar for kyrkjeleiarar verda over å ta tydeleg oppgjær med den farlege vranglæra frå Moskva. Eg kjenner prestar i Den russisk-ortodokse kyrkja som vil nekta å gå i krigen og som risikerer fengsel dersom dei gjer det. Dei er no blant dei som risikerer å bli forfølgde for trua si, av både president og patriark.

Til sinne og inspirasjon

I denne utgåva av Magasinet Stefanus møter du elles menneske frå fleire land. Våre partnarar Josef og Maryam fortel sterke historier om folk som kjem til tru i Jemen, eit land der overgang til kristen tru kan føra til fengselsstraff og drap. Sara Hanna fortel korleis fattige kvinner blir løfta opp på Anafora i Egypt. Eyvind Skeie presenterer ei ny salme for dei forfølgde.

Her er stoff til både uro og sinne – og oppmuntring, inspirasjon og engasjement før den årvisse «Søndag for dei forfølgde». Vårt ansvar er å hjelpa dei som dagleg ber ein tung kross.

Johannes Morken
Redaktør

‘TRO OG SAMHOLD STYRKET ETTER IS’

– Kristne i Irak er kommet nærmere hverandre etter IS, sier Emanuel Youkhana (t.v), her i samtale med den syrisk-ortodokse patriarken Aphrem II, som var på tjenestebesøk til Mar Mattai-klosteret fra patriarkatets kontor i Syria. Foto: Johannes Morken

Hans eget folk er på 100 år blitt utsatt for tre massakrer og folkemord. Selv har Emanuel Youkhana fått en bombe kastet inn i hagen: – Vi har lært at vi hver gang må bygge opp igjen livene våre.

TEKST OG FOTO: JOHANNES MORKEN, DUHOK OG MOSUL, IRAK

■ **Emanuel Youkhana** (63) har drevet hjelpearbeid i Nord-Irak i 30 år. Siden 2014 har han vært direktør for hjelpeorganisasjonen CAPNI, med ett mål: Å hjelpe mennesker som overlevde IS, på beina igjen.

– Jeg har lovet meg selv at jeg blir her til IS er borte. IS er ikke forsvunnet. Det kan være sovende terrorceller. IS er i alle fall ikke forsvunnet fra menneskers sinn. Derfor blir jeg, sier Youkhana til Magasinet Stefanus.

Hans kone og fire barn bor i Tyskland, der familien fikk asyl i 1996 etter et potensielt dødelig angrep mot familiens hjem.

Tverrkirkelige CAPNI, som Stefanusalliansen støtter, har base i byen Duhok, den nest største byen i den selvstyrte kurdiske provinsen i Nord-Irak. De kurdiske styrkene holdt IS unna. Derfor kunne fordrevne og truede kristne, overlevende jesidier og flyktende muslimer søke tilflukt her da IS fra sommeren 2014 fikk herje fritt i de områdene den irakiske hæren skulle ha beskyttet.

Kirker i ruiner

Åtte år senere tar Youkhana oss med inn til storbyen Mosul. Her stakk den irakiske hæren av da et par hundre IS-krigere kom i juni 2014. Byen ble tømt for kristne som fikk valget mellom å bli muslimer, betale skatt og innordne seg under IS, flykte – eller bli drept.

Vårt første mål er den sterkt medtatte syrisk-ortodokse St Efram-katedralen. I ett år etter at IS tok kontrollen, ble kirken brukt som moské. Deretter fikk IS-lojale entreprenører fra Mosul forsyne seg grovt av betong og metall, vinduer og dører.

Nå er den ruinerte kirken nesten gjemt bak høye betongmurer, satt opp til beskyttelse av en politipost. Ingen slipper inn i kirken for å ta bilder. Iraks regjering har ingen planer om å restaurere verken denne eller andre ødelagte kirker. Den syrisk-ortodokse biskop

Nicodemus Daoud, den siste av de geistlige som forlot Mosul i juni 2014, er fortvilt over kirkens og de kristnes skjebne. Han er lovet hjelp fra en sveitsisk organisasjon til å restaurere den mindre Thomas-kirken, som likevel trolig aldri vil bli rom for en levende menighet igjen.

«Smertefullt»

Vårt neste mål er Jomfru Maria-kirken som hører til Emanuel Youkhanas eget kirkesamfunn, Assyrian Church of the East. På slutten av 80-tallet gjorde Youkhana selv et par ganger prestetjeneste i kirken som han mange ganger var i, særlig i begravelser.

Denne kirken ble av IS brukt som lager for stjålet gods. Men da IS innså at de måtte gi opp Mosul, ble kirken solgt til lokale entreprenører som også her fikk forsyne seg grovt. Nå er de nedre delen av veggene revet. Store deler av taket er borte. Grønne søyler holder oppe et ødelagt skall. →

På 100 år var tre generasjoner (...) rammet av fysisk folke-mord, kulturelt folkemord og massakrer.

Emanuel Youkhana

Etter IS er korset blitt et viktigere synlig symbol for troen, sier Emanuel Youkhana. Korset er fra Rabban Hormizd-klosteret i fjellet over Ninivesletta i Nord-Irak. Foto: Johannes Morken

Emanuel Youkhana sier ord knapt kan beskrive at Jomfru Maria-kirken i Mosul er gjort til ruiner og at søppelet flyter foran kirken. Foto: Johannes Morken

Jomfru Maria-kirkens nabo er en moské 100 meter unna, på motsatt side av en åpen plass. Der pågår fredagsbønnen. Imamens preken lyder øredøvende over høytalere.

– IS okkuperte ikke Mosul. IS ble ønsket velkommen. Men ikke av alle muslimer – noen prøvde til og med å hjelpe sine kristne naboer, og mange muslimer flyktet. Men majoriteten tok imot IS. At lokale entreprenører gikk løs på kirkene, er et tragisk uttrykk for dette, sier Youkhana.

Før en mur ble bygget rundt kirken, fløt store mengder søppel helt inn til kirkeveggene.

– Maria er respektert også i islam. Likevel er plassen foran kirken som er bygget til hennes minne, blitt gjort til søppelplass. Det finnes ikke ord, sier Youkhana og legger til:

– I et gudshus skal folk kunne legge av seg sine byrder, være trygge og søke støtte fra himmelens Gud. Her ser vi ødelagte kirker som må voktes av politi og betongmurer, gjort om til steder for frykt.

Rykket løs fra røtter

Mosul er i praksis tømt for kristne. Noen titalls familier har vendt tilbake, enten på grunn av arbeid, eller for å ta vare på eiendommer til slektninger. Én kirke er satt i stand, en kaldeisk-katolsk kirke. Den brukes til markeringsgudstjenester og fylles da med folk som busses inn, som da pave Frans besøkte byen i mars 2021.

– Kristne kommer ikke tilbake til Mosul. Vi får ikke på nytt noe levende kirkeliv med gudstjenester, dåp, begravelser og brylluper. Familier vil ikke våge å la sine barn vokse opp her. Det handler om sikkerhet, men også om omgivelsenes press: Her er hijab i praksis påbudt. Mosul var lenge det sterkeste senteret for kristendom i Irak. Her har vi tapt alt, ikke bare bygninger, men nær 2000 års historie. Folk ble brutalt rykket løs fra dype røtter.

Dere vil se at de såkorn som for 2000 år siden ble plantet i øst av Jesu disipler, fortsatt bærer frukt.

Emanuel Youkhana

Men presset mot de kristne i Mosul startet ikke med IS, påpeker Youkhana. Under Saddam Hussein var kristne annenrangs borgere, men «ikke på denne måten». Da USA fjernet Saddam under invasjonen i 2003, tok bevæpnede grupper lov og makt i egne voldelige hender. Det ble etter hvert borgerkrig mellom sunni- og sjia-muslimske militser.

– Alle ikke-muslimer ble satt under hardt press, både kristne, jesidier og andre. Kriminelle grupper kidnappet kristne for løsepenger. Det var angrep på kirker. Det kom i bølger. Kristne ble presset ut av storbyene Mosul, Bagdad og Basra, påpeker Youkhana.

Men i Mosul var det fortsatt 30-40 000 kristne og levende kirkeliv før IS kom i 2014.

– Vi vet at kirker betalte fundamentalistiske grupper penger under bordet for at de ikke skulle angripe dem, sier Youkhana.

Han sier også at imamer under fredagsbønner før IS kom til Mosul, oppfordret muslimer til ikke å kjøpe noe fra kristne.

– Disse imamene sa at de kristne snart ville forsvinne, og da ville deres eiendeler være gratis eller svært billig.

Tapt landsby

På veien tilbake fra Mosul kjører vi gjennom Telkaif, også det en gang en viktig kristen landsby som i økende grad ble arabisert under Saddam. Etter den amerikansk-ledede invasjonen i 2003, fikk pengestøtte fra Den arabiske golf islamiseringen til å eskalere.

– Det var ikke amerikanernes intensjon, men invasjonens effekt. Da IS kom i 2014, ble IS også her ønsket velkommen.

Kirkebygget til Assyrian Church of the East er stengt. Den kaldeisk-katolske kirken er restaurert, en prest betjener noen få familier.

– Men Telkaif er tapt. Kristne opplever at de ikke hører hjemme i slike islamiserte omgivelser.

Bestefar overlevde folkemord

Youkhana vet hva forfølgelse handler om. Hans egen bestefar overlevde folkemordet mot armenerne og andre kristne minoriteter i Tyrkia i 1915. Youkhana omtaler sitt folk som assyrere, mens andre bruker andre navn på folket som ble forsøkt utslettet sammen med armenerne.

Bestefaren og de andre som ikke ble drept, ble drevet ut av hjemmene sørøst i Tyrkia. Flukten gikk gjennom

Iran til Irak, først til en gigantisk flyktningleir nordøst for hovedstaden Bagdad. Deretter ble Youkhanas bestefar og mange andre plassert i en ny leir lengre nord. På veien til Duhok, der Youkhana bor og arbeider, passerer vi Mandan, stedet der neste flyktningleir lå.

Massakre og ny flukt

I august 1933 ble kanskje så mange som 6000 av dem som hadde overlevd og flyktet fra Tyrkia 18 år tidligere, drept i en massakre i byen Semele, halvannen mil vest for Duhok. Youkhanas bestefar bodde da i en annen landsby og unnslopp. Overlevende måtte desperat flykte på nytt, nå til et område nord i Syria.

I 2015, nøyaktig 100 år etter folkemordet i Tyrkia, kom IS-terroristene til de vel 30 syriske landsbyene som huset etterkommerne etter overlevende fra massakren i 1933. Folk ble drevet på ny flukt, mens landsbyer ble vandalisert og kirker ble ødelagt. Flere hundre ble kidnappet og løslatt etter betaling av løsepenger.

– På 100 år var tre generasjoner rammet av fysisk folkemord, kulturelt folkemord og massakrer, sier Youkhana.

Granat kastet inn i hagen

Vi kjører gjennom Semele som i dag huser stilfulle American University of Kurdistan. Siden bestefaren unnslopp, har Emanuel Youkhana vokst opp og bodd i Duhok. Det kurdiske selvstyret i provinsen ble skrevet inn i Iraks grunnlov i 2005. Men kampen frem dit var lang og brutal.

Etter Iraks nederlag i Golfkrigen i 1991, oppfordret amerikanerne kurderne nord i Irak, som tidligere hadde

vært utsatt for Saddam Husseins kjemiske våpen, til opprør. Det utløste brutale angrep fra Saddams hær. Landsbyer og kirker ble ødelagt. Folk ble jaget opp i fjellene. Da Vesten innførte flyforbudssone, kunne folk vende ned fra fjellene.

Youkhana var en av få som kunne engelsk. Da internasjonale media kom for å rapportere om tragedien, brukte mange Youkhana som kilde.

– Jeg var overvåket av Saddams spioner. Det skjedde en rekke drap. I 1994 ble en granat kastet inn i hagen foran huset vårt. Hele familien og mine foreldre var hjemme. Heldigvis ble vi ikke skadet, men en nabo fikk skader, heldigvis lettere. Granaten var en klar beskjed, sier Youkhana. Hvem som stod bak, er aldri blitt klarlagt, men Youkhana er sikker på at det Sadfdam-regimets folk.

Det potensielt dødelige angrepet førte til at familien søkte politisk asyl i Tyskland etter at Emanuel Youkhana selv ble behandlet for kreft der. I 1996 fikk familien asyl.

– Vi hadde ingen intensjon om å forlate Irak, men vi hadde ikke noe valg.

Dro ulovlig hjem for å hjelpe

Mens hans kone, sønn og tre døtre fikk sikkerhet, brukte Emanuel Youkhana selv tredjeparten av tiden til hjelpearbeid i Nord-Irak. Men siden han hadde fått asyl, hadde han ikke lov å dra tilbake til landet han hadde flyktet fra. Illegalt tok presten seg derfor en rekke ganger inn til Nord-Irak gjennom både Tyrkia, Syria og Iran. Han fikk avtaler om passersedler for å slippe å få stempel i passet. Den gangen han likevel fikk et stempel, måtte han late som om passet var ødelagt, slik at han kunne få et nytt.

Etter at familien fikk tyske statsborgerskap, har Youkhana fritt kunnet reise. Da IS tok kontrollen over Mosul i juni 2014, hadde Youkhana akkurat avsluttet fire års prestetjeneste i Libanon. Få dager etter at de bestialske IS-krigerne i starten av august i 2014 feide over Ninivesletta øst for Mosul, tømte byer og landsbyer for kristne og utsatte jesidiene for folkemord, dro Youkhana tilbake. Den 13. august kom han hjem for å hjelpe dem som overlevde IS. →

Jomfru Maria-kirken i Mosul er gjort til ruiner. Foto: CAPNI

” Kristne kommer ikke tilbake til Mosul. (...) Familier vil ikke våge å la sine barn vokse opp i slike omgivelser.

Emanuel Youkhana

CAPNI gir unge kristne kunnskap og nytt håp. Foto: CAPNI

” Vi ser håp når vi får et barn til å smile.

Emanuel Youkhana

Youkhana, som i sin kirke har den høyeste rangen av prestene som kan gifte seg, er hjemme hos familien i Tyskland en måned i året, rundt påske og jul, og dessuten i forbindelse med reiser: Han er en etterspurt innleder på internasjonale møter.

«Kom hverandre nærmere»

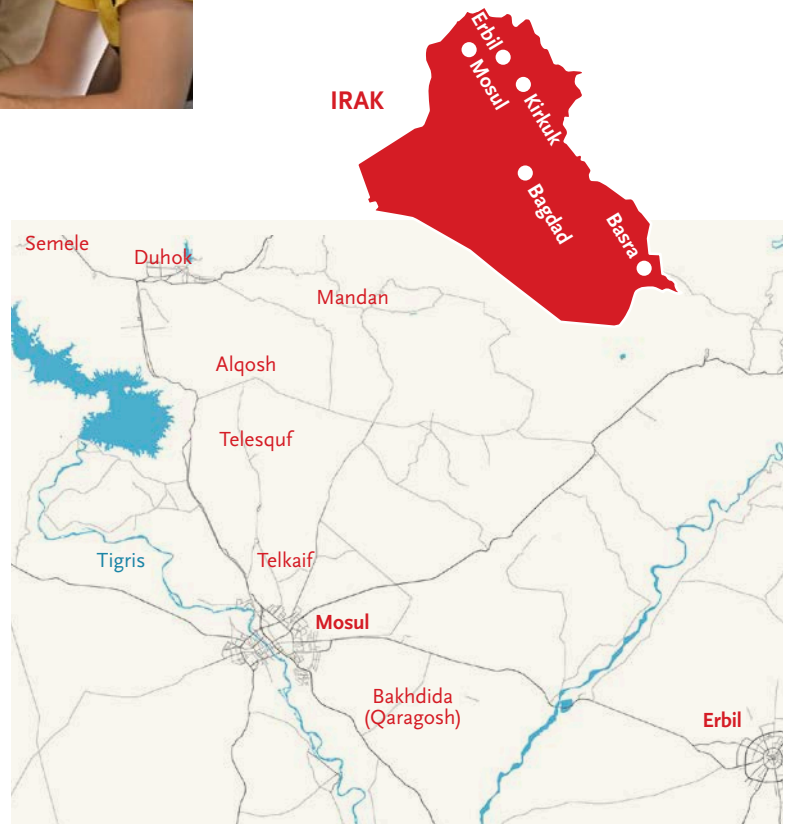
Youkhana er tydelig på at kristne i Vesten kan inspireres av Iraks kristne:

– Kristne i Irak kom hverandre nærmere etter IS. Vi kom også nærmere Jesus som selv var forfulgt. Kristne samfunn på Ninivesletta plasserer nå høyere og flere synlige kors på fjell- og bakketopper og ved innkjøringer til byer og landsbyer. Korsene viser tro, identitet og vilje til å si at «vi er her, dere kan ikke overvinne oss». Den ikke-forfulgte kirken i Vesten kan lære av oss hva det vil si å være en forfulgt kirke.

Kristne som har vendt hjem til sine byer på Ninivesletta, vet likevel at det som skjedde under IS, kan skje igjen. I underkant av 5000 kristne, under halvparten av dem som bodde der før 2014, har våget seg hjem til Qaraqosh, tre mil sørøst for Mosul. Paven besøkte også denne byen.

Youkhana minner om at det gjennom hele kirkens historie har vært forfølgelse, i ulike grader til ulike tider og på ulike steder.

– I vår liturgi er forfølgelsen nær oss. Vi har ofte spurt oss om ikke beskrivelser av forfølgelse er overdrivelser. Etter IS kan vi forstå at det virkelig har vært ille i tidligere perioder. Den vestlige kirken vil ha godt av å komme

nærmere vår kirkes liturgi og historie. Dere vil se at de såkorn som for 2000 år siden ble plantet i øst av Jesu disipler, fortsatt bærer frukt.

«Skaper håp, bygger broer»

– Hvordan ser håpet ut?

– Vi ser håp når vi får et barn til å smile, når vi med vår mobile helseklinikk kan gi hjelp til mennesker i avsidesliggende områder eller når vi skaper arbeidsplasser som gir familier noe å leve av. Håpet er ikke en vakker preken, håpet er materielt, sier Youkhana og legger til:

– Valget vårt som kristne er enten å gi opp, eller å skape håp gjennom handling. I Irak prøver mange å bygge murer. Selv om det er meget vanskelig, prøver vi å bygge broer. ■

HÅPETS ANSIKTER I IRAK

TEKST OG FOTO: JOHANNES MORKEN, IRAK

Vil levere mer mat

Lubna Badry leder en liten bedrift som produserer delikatesser som frossenmat til flere landsbyer. Ektemannen og deres tre sønner er også med. Bedriften fikk lånehjelp fra den kirkelige hjelpeorganisasjonen CAPNI, Stefanusalliansens partner. Seks kvinner kan nå forsørge familiene sine.

– Forretningen går godt. Jeg drømmer om å ha en stor fabrikk, sier Lubna Badry.

Lubna Badry gleder seg over at flere familier får inntekter.

Vil bli frisører

Noor (20) fra Telesqof (Tel Skuv) måtte sammen med familien flykte fra IS i 2014. De vendte hjem høsten 2017. Noor og 11 andre unge får diplom for gjennomført grunnkurs som herrefrisører, i regi av CAPNI. De oppfordres til å lære mer på internett og starte i det små.

– To venner av meg dro nylig til Libanon. Men det er 100 prosent bedre for meg her. Jeg vil skape meg en fremtid, sier Noor.

12 unge menn skal starte som frisører i ulike landsbyer.

Khoshaba Odesha har en plan for å bevare det som er av trær.

Landsbyen har fått vann

Khoshaba Odesha er leder for den lille kristne landsbyen Ein Berqree. De 50 familiene har fått CAPNI-hjelp til å bygge ny vanntank og legge nye vannrør som nå dekker hele landsbyen, ikke halve som tidligere.

– Vi gleder oss stort, sier Odesha. Han forteller at det er mindre regn enn tidligere.

– Nå håper vi at vi får ja fra myndighetene til å bore etter vann for vårt landbruk, forteller Odesha.

Drivhus gir arbeid til jesidier

Et stort drivhus med vanningsanlegg skal gi to årlige tomatavlinger for Bashar Yousif Polus. Agurkene han først satset på, ble ødelagt av mus. Drivhuset skal sikre godt vekstmiljø og mulighet til å lære moderne landbruk. En jesidi-familie på ni har fått arbeid. De overlevde IS-folkemordet på jesidiene og flyktet.

– Jeg takker for støtten til fredelig sameksistens, sier Bashar Yousif Polus.

Bashar Yousif Polus (t.v.) er glad for å kunne gi arbeid til Murat og hans jesidi-familie.

Kristine Minde lot
føttene bli vasket.
Foto: Arna Eggebø.

DE VASKET MINE FØTTER

Jeg ble først usikker da en kvinne hos Stefanusbarna i Kairos «søppelby» ville vaske føttene mine.

TEKST: KRISTIN MINDE, KAIRO

■ **Kvinnen som står** foran meg og smiler, rekker ut armene for å invitere: «Kan jeg få vaske føttene dine»? Jeg blir litt usikker. Er ikke dette ment for barna? Jeg vil ikke ta opp tiden deres.

Rundt meg er det mange barn som synger. Den smilende kvinnen som inviterer, sitter ved en lav og lang vask. Der er det stabler

Nå spør jeg deg som har lest dette, om å ta Stefanusbarna og dette arbeidet inn i dine bønner.

Kristin Minde

med håndklær, et bord med sandaler i ulike farger og en skål med godterier.

«Vi vil at dere skal få oppleve arbeidet, ikke bare betrakte det,» sier kvinnen. Jeg setter meg ned. Vannet er kjølede i den stekende solen. Kvinnen vasker og masserer føttene mine. Vi prater litt og prøver å forklare hverandre med gestikulering hva vi heter. Jeg får et par nye sandaler i en farge kvinnen mener passer til buksen min.

Bor på søppelplassen

Jeg befinner meg i Kairo, sammen med Stefanusalliansen, for å lære om arbeidet de støtter. I dag er vi i «søppelbyen» hvor svært mange mennesker både bor og skaffer seg et levebrød av å sortere søppel.

På veien hit kjørte vi gjennom smale gater fulle av søppel. Innimellom så vi butikker med klær. Bak en åpen dør stod en mann og nappet fjærene av en høne.

Plutselig så jeg en liten jente på kanskje 4-5 år i en mørk kjeller, uten dør eller vindu. Hun satt og sorterte søppel. Hun så opp, og et lite øyeblikk møttes blikkene våre. Da la jeg merke til noe i hennes venstre hånd. Hun så ned igjen. Det så ut som hun spikket et stykke tre. Det var hjerteskjærende, så langt fra tilværelsen til mine barn hjemme som det kunne få blitt.

Kontrasten er stor også til det stedet jeg er nå. Her ble vi møtt av syngende barn i rene, hvite klær. De ga oss en rød rose hver. De er glade, de ler og tuller – slik barn skal. Her driver organisasjonen Stefanusbarna, som Stefanusalliansen støtter, barnehjem, barnehage og skole. Her blir barna vasket. De får rene klær og omsorg. I stedet for å måtte arbeide med søppel, får de gå i barnehage og skole. Her er også et arbeidstrenings-senter, verksteder, et legesenter og et apotek. Her får barna et annet liv.

De ser barna

I mine nye sandaler går jeg rundt. Måten jeg blir tatt imot, er et ritual hos Stefanusbarna. På samme måte som Jesus vasket føttene til sine disipler, vasker de ansatte og frivillige føttene til alle barna. Alle barna blir tatt imot og sett av en voksen som setter seg ned med dem.

Å vaske barns føtter er dessuten en viktig helsesjekk. Det er lett for barna å trække på sprøytespisser, eller andre ting som ikke er bra. Med fotvasken blir de også

I Kairos «søppelby» gjør fotvask at barna blir sett og elsket – og at de får en viktig helsesjekk. Foto: Heidi Aanensen

sjekket for sykdommer og infeksjoner. Det ivaretar også helsa til de ansatte og hindrer at sykdommer spres.

Noen dager senere møter vi Mamma Maggie på en sommerleir for barn i førskolealder. Hun lærer dem sangen «If you're happy and you know it, clap your hands. If you're happy and you know it, then your life will surely show it.» («Hvis du er glad og du vet det, ja så klapp!»)

Vi må be

For snart 30 år siden forlot Mama Maggie karrieren som professor etter å ha sett hvordan barna i «søppelbyen» hadde det. I dag er arbeidet som hun startet, blitt en hjelpeorganisasjon med flere tusen ansatte med arbeid mange steder i Egypt.

Hun hilser, gir oss en klem og sier at vi er Guds elskede barn. Møtet gjør noe med meg og hele reisefølget. Jeg tenker på hvor mye godt man kan gjøre når man bestemmer seg for det. Her byttes motløshet ut med håp. Hos Stefanusbarna får barna tro på at de kan ta valg for egne liv.

Fremdeles er veien lang. Stefanusbarna klarer ikke å hjelpe alle som trenger det. Nå er den store drømmen å få et eget sykehus. Når vi skilles, spør Stefanusbarna om vi kan be for dem. Nå spør jeg deg som har lest dette, om å ta Stefanusbarna og dette arbeidet inn i dine bønner. ■

SE FILMER

På vår YouTube-kanal Stefanus kan du se ferske filmer om Stefanusbarna og andre filmer fra blant annet Egypt.

Å bære korset med Jesus

Forfulgte kristne bærer korset med Jesus. Slik oppfyller de hans ord på den mest bokstavelige måte.

Det er stor avstand fra de forfulgtes utsatte posisjon og fattigdom til oss som sitter i kirkebenkene ved en vanlig søndagsgudstjeneste i Norge. Samtidig kan vi ikke være noe annet sted enn der vi er.

Av og til tenker jeg at det er i ferd med å skje et skifte i den norske offentligheten. Kristne stemmer høres ikke lenger like godt. Kirker, trossamfunn og menigheter er i ferd med å bli marginaliserte. Det handler ikke om forfølgelse, men likevel om en form for utestengelse.

Og kanskje stenger vi oss ute selv også, ved å søke det trygge og lukkede fellesskapet, fremfor å stå tydelig frem med vår bekjennelse av troen. Dette er noe av bakgrunnen for salmeteksten.

I de senere årene er jeg blitt mer og mer opptatt av det vi kan kalle for troens inderliggjøring. Vi kan ikke lenger bare bære troen som en mening for oss selv. På en eller annen måte må vi klare å tydeliggjøre troen i det samfunn vi er en del av. Dette er utfordrende, og kan også medføre at vi mottar et overbærende smil, kanskje også noe som nærmer seg utestengelse og hånlige replikker. Jeg sier ikke at det er slik, men det kan bli slik.

Jesus ber oss om å ta vårt kors og følge ham. Så får hver av oss finne ut hva det innebærer.

Jesus, om du ser oss nå

Jesus, om du ser oss nå, din disippelskare, her vi sitter i ditt hus, uten nød og fare: Lær oss, du Guds offerlam, om å bære korsets skam. Si hva vi skal gjøre. Tal, og vi vil høre.

«Ta ditt kors, følg etter meg», sier han så stille. «Peter måtte gå med meg dit han ikke ville. Hvorfor går du bare der du er trygg og kjent og kjær? Bryt ditt tankefengsel, knus ditt vanestengsel.»

Send meg, Jesus, dit du vil, gi meg det du krever. La mitt hjerte, slik som ditt, elske alt som lever. Jesus, jeg vil følge deg. Bo med håpets kraft i meg. Hjelp meg, du, å bære korsets skam og ære.

@ 2004 Eyvind Skeie

Eyvind Skeies salmer

Gjennom Stefanusalliansen har prest og salmediker Eyvind Skeie fått anledning til å møte menigheter og mennesker som betaler en høy pris for sin kristne tro og identitet. Dette har også resultert i flere salmetekster. To av disse har fått plass i Norsk Salmebok fra 2013. I Magasinet Stefanus presenterer Skeie noen flere slike salmer og skriver en liten kommentar til salmeteksten. I forrige utgave skrev han om salmen «Når Herren ser ut over jorden.»

” På en eller annen måte må vi klare å tydeliggjøre troen i det samfunn vi er en del av.

Eyvind Skeie

På Anafora i Egypt viser de koptiske guttene gjerne frem sitt kors. De fattige guttene kommer fra bispedømmet til biskop Thomas sør i Egypt. Foto: Sindre Røyland

‘Å VERA KVINNE ER EIT TRAUME’

Fattige koptiske kvinner frå landsbyane sør i Egypt opplever det ofte som eit traume å vera fødd som kvinne.

INTERVJU: JOHANNES MORKEN

Sara Hanna (t.v.) er glad for at fattige koptiske kvinner vert løfta opp og fram gjennom kurs på Anafora.

Foto: Pål Brenne

■ **Dei sterke orda** kjem frå Sara Hanna, koordinator på retreat- og utdanningsstaden Anafora.

– Mange jenter opplever at dei er ei tung bår for familien, som berre ser fram til den dagen jentene blir gifta bort. Vi vil snu dette og visa jenter og kvinner at dei har verdi og rettar, seier Sara Hanna til Magasinet Stefanus.

Retreatstaden Anafora er, saman med utdanningscenteret Anastasia på same område, eit kraftsentrum som biskop Thomas har bygt opp for den koptiske minoriteten i Egypt. Anafora ligg mellom Kairo og Alexandria. Biskop Thomas har derimot bispedømmet sitt i Øvre Egypt, i sør. Bispedømmet består av to mindre byar og

Der familiane vil gifta bort unge kvinner mot deira vilje, har presten plikt til å gripa inn.

Sara Hanna

29 landsbyar i den fattigaste delen av landet. Forsøket på å etablera Anafora i bispedømet førte til islamistiske angrep.

Traume

– *Kva meiner du med at jenter og kvinner opplever det som eit traume å vera kvinne?*

– Det vert forventa at jentene arbeider i huset og held seg inne, medan gutane og mennene kan gå på arbeid. Mange jenter og kvinner skulle ønska at dei var menn. Det er svært vanleg at jentene kjenner på dette som eit traume. Kyrkja vil endra dette, svara Sara Hanna.

Sara Hanna (37) som er niesa til biskop Thomas, kom til Anafora i 2006. Ho som er frå Kairo, ser i dag på Anafora som heimen sin. Sidan 2006 har Anafora hatt eit eige kurs for koptiske kvinner, kalla Axia. Dette koptiske ordet tyder «Verdig». Her lærer kvinnene om rettane sine og om verdien sin som jenter og kvinner.

Kvart år har 100 unge kvinner fått gå på kurset. Der blir dei også oppmuntra til å gjennomføra grunnskulen og etterpå ta meir utdanning. Totalt har minst 50 unge kvinner frå Axia teke utdanning på eit universitet, gjerne i Kairo.

– Mange av dei kvinnene som kjem, treng hjelp til å læra å lesa og skriva. Svært mange jenter sluttar tidleg på skulen. Vi prøver å hjelpa dei gjennom skulegangen. Alle har rett til utdanning. Utdanning er eit viktig verktoy som ingen kan ta frå kvinnene. Eg hugsar den store gleda ei ung kvinne viste første gongen ho skreiv namnet sitt og gleda ho viste då ho etter seks år fekk vitnemål for avslutta grunnskule, fortel Sara Hanna.

Mindre motstand

Kvinnene er ei veke på Anafora før dei reiser heim i tre veker før neste vekelange økt. Tidlegare møtte mange kvinner motstand heime mot at dei skulle vera så mange veker

på Anafora. No er det langt sjeldnare at familiar prøver å stoppa kvinnene.

Ved sida av å utrusta, oppmuntra og myndiggjera kvinnene, får menn på Anafora opplæring i å gje kvinnene rom og sikra rettane deira.

Ein del av traumet er at familiane prøver å gifta bort unge kvinner mot dei unge sin vilje, for å bli kvitt ansvaret for døtrene.

– Dette er diverre nokså vanleg, seier Sara Hanna.

Kvar einaste nye prest i bispedømmet har obligatoriske kurs på Anafora/Anastasia. Eitt av emna er det ansvaret prestar har for å løfta kvinnene.

– Der familiane vil gifta bort unge kvinner mot deira vilje, har presten plikt til å gripa inn, seier Sara Hanna.

Lærer opp prestane

Prestane spelar ei nøkkelrolle i alt landsbyliv. Når det er kranglar, sosiale eller økonomiske problem, oppsøker folk presten. På Anafora får prestane læra å skapa utvikling, dei får læra om kva det er å vera ein god far, dei får læra om leiarskap og om menneskerettar og barns rettar. Og altså om kvinners rettar og prestane sitt ansvar for å løfta kvinnene.

På Anafora vert kvinner gitt ansvar til å leia møte, sjølv når biskopen er der, og til å seia kva dei meiner. Dei får opplæring i å vera leiarar.

– Vi gjev kvinnene sjansen. Dei må få trua på seg sjølve.

– *Kva effekt har dette i landsbyane?*

– Over år ser vi ein effekt i måten kvinner kler seg på. Vi ser ei utvikling i barneoppdragning. Vi ser også at kvinnene dreg heim og set i gang eigne prosjekt, også i landsbyar der fleirtalet er muslimar. På den måten har dette effekt i lokalsamfunn.

Gje kvinner sjansen

Heilt frå Thomas blei biskop i den koptisk-ortodokse kyrkja, har han hatt som program å løfta kvinnene. Så langt er det berre hans bispedømme som har eit slikt program. Biskop Thomas har saman med den koptiske erkebiskopen Angelos i London sett i gang eit arbeid for å laga ein guide for å løfta kvinner i landsbyar og kyrkjer. Denne guiden vil dei tilby den koptiske pave Tawadros, slik at han kan spreia den til alle bispedømme. Sara Hanna er med i dette arbeidet.

– *I den koptisk ortodokse kyrkja er det berre menn som kan bli pave, biskop, prest eller diakon. Drøymer du om ei endring her også?*

– Nei, eg lever godt med at det er menn som har desse posisjonane. Det er mange andre rollar kvinnene kan ta. Vi utrustar kvinnene til mellom anna å bli søndagsskulelærarar og til å leia ungdomsarbeid og andre tenester. Vi trenar dei i å ta ordet og seia kva dei meiner, for kvinnene har gode idear, og dei har rett til å bli høyrte, svarar Sara Hanna. ■

FRÅ AL-QAIDA TIL JESUS

Josef og Maryam, her fotografert i Oslo, får oppmuntrande trushistorier frå Jemen. Foto: Johannes Morken

Ein mann frå Jemen som var med i al-Qaida, møtte Jesus gjennom kristne TV-program. Samstundes i eit land i Asia kom sonen hans til tru.

TEKST: JOHANNES MORKEN

■ – **Gud gjer noko i Jemen**, seier ekteparet Josef og Maryam til Magasinet Stefanus.

Dei verkelege namna til Josef og Maryam brukar vi ikkje av tryggingssgrunnar. Ekteparet budde i Jemen i fleire år før borgarkrigen starta i 2014. Dette er eit land der islam er einerådande, og der det er dødsstraff for fråfall.

– Vi er blitt svært oppmuntra. Vi håpa på ei lita gruppe. I dag har vi kontakt med mellom

200 og 250 kristne. Kor mange kristne det er i Jemen, veit vi ikkje, men vi trur det er nokre få tusen.

Støttar undergrunnskyrkje

Maryam og borna reiste frå Jemen etter at krigen braut ut. Josef, som oppheldt seg i landet ein måned etter at familien var komen trygt på plass i eit anna land i Midtausten, kom seg ut med skotvekslingar rundt seg og andre som flykta ut Aden-bukta.

I åra etterpå har Josef og Maryam arbeidd blant flyktningar frå Jemen der familien no bur. Dei har samstundes støtta eit nettverk av kristne i Jemen. Stefanusalliansen støttar misjonsarbeidet. Andre partnarar skaffar midlar til humanitært arbeid.

Josef besøker nettverket to-tre gonger i året. Ut frå Jemen får dei oppmuntrande historier.

«Du må heller velsigna»

Ein ung kristen mann frå nettverket kom til landet der Josef og Maryam no bur. Han ville ikkje reisa heim. Mannen tok Disippeltrenings-skule (DTS).

– Der oppmuntra Herren han til å venda heim til Jemen, fortel Maryam og Josef.

Då mannen etter heimkomst braut foten, møtte han ein lege på sjukehuset. Legen snakka svært negativt om houthi-rørsla som tok makta i Nord-Jemen i 2014.

– Vår kristne bror sa at legen heller enn å klandra, burde velsigna. Legen spurte om han var houthi, noko han kunne seia at han ikkje var, fortel Maryam.

Våga å fortelja om trua

Mannen visste at det kunne vera farleg å fortelja at han var kristen. Men han kjende at han skulle vera modig og fortelja om trua si.

– Legen blei ikkje sint, men interessert. Ein dag ringte legen, det var noko han ville fortelja. Dei to møttest. Legen hadde drøymt om seg sjølv i eit mørkt rom. I draumen kom ein kvitkledd mann som retta handa ut og sa: «Følg meg». Om morgonen fortalde legen kona si om draumen. Ei overraska kone hadde hatt den same draumen. Dei to gav livet sitt til Jesus. No er legen og kona vertskap for eit husfelleskap som møttest ein gong i veka. Alt er Herrens verk, utløyst av at vår kristne bror våga å fortelja at han var kristen.

Slapp raskt fri

Josef og Maryam fortel også om ein mann som distribuerte mat til fattige. Han køyrde rundt og var open om at han var kristen.

– Mannen blei stogga ved ei vegsperring og teken til politistasjonen. Der fann politifolka ei notatbok i lomma hans. Teksten frå Jesaja 41,10 var skriven ned: «Frykt ikkje, for eg er med deg, ver ikkje redd, for eg er din Gud! Eg gjer deg sterk og hjelper deg og held deg oppe med mi rettferds høgare hand», fortel Josef og Maryam og held fram:

– Politisjefen las verset for seg sjølv. Den arresterte bad politioffiseren lesa det høgt, noko han gjorde. «Har du lese noko slikt før?» spurte den arresterte. «Nei», svara politioffiseren, «dette må vera frå Gud». Den arresterte gledde seg over at politifolka fekk høyra Guds ord lese på stasjonen. Andre som er blitt sperra inne, har måtte sitte inne både eitt og to år. Etter to veker i fengsel blei mannen sett fri, utan forklaring. Dette var eit mirakel.

Frå al-Qaida til Jesus

Den unge mannen Mohammad, som budde i ein by der al-Qaida har sterkt fotfeste, har fortalt at då han var

Jemen

- Republikk på Den arabiske halvøya.
- Folketal: 29 millionar.
- Religion: Islam.
- Nord-Jemen og Sør-Jemen blei samla i 1990.
- Politisk hovudstad: Sanaa, nord i landet.
- Borgarkrig frå 2014, da houthi-rørsla tok Sanaa.
- Saudi-Arabia gjekk inn og gjorde krigen endå meir brutal.
- Våpenkvile i april 2022 stoppa luftangrep, framleis bakkekampar.
- Herja av ei av humanitær katastrofe.

barn, møttest folk frå al-Qaida i huset deira. Mohammad høyrdde at dei også snakka om korleis dei skulle drepa kristne.

– Etter vidaregåande skule sende faren han til eit land i Asia. Ein amerikansk familie fortalde der Mohammad, som dei visste var sterkt knytt til islam, om evangeliet. Dei gav han ein bibel. Då Mohammad hadde lese han, vart han overttydd om at Jesus var vegen, fortel Maryam og Josef.

Men då Mohammad skulle reisa heim, var han svært uroleg for kva faren ville seia, og han var redd al-Qaida ville drepa han. Mohammad tok difor ikkje med bibelen. Heime tok faren han ein dag til sides. Han ville fortelja at han hadde sett på kristne TV-program og funne ut at Jesus er vegen. →

” Alt er Herrens verk, utløyst av at vår kristne bror våga å fortelja at han var kristen.

Josef og Maryam

Ungdom frå nettverket i Jemen møtest til lovsong og fellesskap i eit anna land. Av tryggingssgrunnar er alle gjort utydelege. Foto: Josef og Maryam

– Då måtte Mohammad fortelja at han sjølv, medan han var i Asia, hadde funne ut det same. Gleda var stor hos båe. Då det ville vore farleg å måla ein kross på husveggen, måla faren ein trekant som minner dei om Faderen, Sonen og Den heilage ande.

«Tørstar etter Herren»

To gonger i året kjem leiarane for nettverket til eit anna land for ein konferanse. I ti dagar i vår hadde 16 unge på ein eigen konferanse tett program, med bibelske salmar alt før frukost.

– Dei unge tørstar etter Herren. Herren lækte sår og frykt. Somme hadde aldri tidlegare vore ute av Jemen. Heime må dei be i løyndom. Utanfor huset heime må dei kle seg som muslimar og læra Koranen på skulen. Dei må leva med dobbel identitet, fordi det er farleg å vera open om kristen tru. Under konferansen kunne gutar og jenter kle seg slik dei ville og løfta hendene i bøn, fortel Josef og Maryam.

Dei er oppmuntra av unge kristne som held fast på trua og har draumar om å bli legar eller ingeniørar og bli buande i Jemen.

– Dei har ingen planar om å dra frå sitt eige land. Dei vil i staden byggja landet, og steg for steg gjera det betre. ■

Det er oppmuntrande å sjå (...) at kyrkja i Jemen veks.

Josef og Maryam

Pastor Ramazan (t.h.) er med på å døpe en av 18 nye kirke-medlemmer i juni. Foto: Antalya Evangelical Church

HÅP OG NYE TRUSLER

Aldri før har pastor Ramazan Arkan i Antalya i Tyrkia døpt så mange som i sommer. Men uroen ligger også der etter avsløring av dødstrusler mot ledere i en annen kirke.

TEKST: JOHANNES MORKEN

■ **Pastor Ramazan Arkan** gleder seg over den økte tilstrømmingen til Antalya Evangelical Church etter pandemien. I juni ble 18 døpt. Aldri før er så mange blitt døpt på en gang. I høst ble enda flere nye døpt etter fullført dåpsopplæring.

I år feirer kirken sitt 30-års-jubileum. Pastor Ramazan Arkan, som selv er konvertitt og har vært pastor de siste to tiårene, vet mye om press og trusler mot en konvertitt-kirke.

Dødstrusler

Like før pastor Ramazan i midten av september kom på besøk til Stefanusalliansen, kom nyheten i tyrkiske medier om at tre kristne ledere i byen Malatya i øst har vært utsatt for dødstrusler.

Alarmen gikk da det ble kjent at en ung ultranasjonalist, kalt Tolgahan, noen år tidligere var blitt bedt om å drepe tre navngitte kristne ledere. Dette kom for en dag nå fordi Tolgahan hadde fortalt historien til pastoren Vedat Serin, som han i 2015 ble bedt om å drepe. To forsøk på å oppsøke pastoren i dødelig oppdrag ble avbrutt.

Første gang trakk Tolgahan seg da han så pastorens sønn spille piano, da mannen ville ikke drepe pastoren foran øynene til sønnen. Et nytt forsøk ble avbrutt etter at den russiske ambassadøren i Tyrkia ble drept i 2016. Tolgahan sier at han da leverte tilbake geværet han hadde fått. Men trusselen tas likevel alvorlig fordi Tolgahan forteller at oppdraget kom fra medlemmer av

» Minoritetene må alltid betale prisen når noen vil lage kaos i Tyrkia.

Pastor Ramazan Arkan

en tyrkisk sikkerhets- og etterretningsgruppe. Saken ble anmeldt, og pastor Vedat Serin fikk politivakt

Skutt under bibelstudium

Samme by, Malatya, var i 2007 åsted for drap på tre kristne. De tre ble torturert og drept i et forlagshus. Gjerningsmennene tok seg inn under dekke av å være interesserte i bibelstudium. Forlagshuset ble stengt, og flere kristne forlot byen. De skyldige ble stilt for retten og dømt i 2016.

Pastor Ramazan Arkan er urolig, fortalte han til Magasinet Stefanus. Stefanusalliansen har i 12 år støttet Antalya Evangelical Church.

Drapstrussel

Ved juletider i 2008, året etter de tre drapene i Malatya, ble Ramazan selv forsøkt drept. Politiet arresterte en bevæpnet mann på vei til kirken. I fire måneder fikk familien Arkan politivakt døgnet rundt. Siden den gang har det vært politivakt ved alle gudstjenester i Antalya. Menigheten består av konvertitter fra islamsk bakgrunn.

Ramazan Arkan frykter flere trusler eller angrep før neste års valg i Tyrkia.

– Før et valg er det alltid grupper som vil skape kaos for å svekke regjeringen, eller for å få sin egen leder til å fremstå sterk. Minoritetene må alltid betale prisen, sier Ramazan Arkan.

Han sier samtidig at «vi som lever i Midtøsten, blir vant til hatefulle og truende meldinger».

– Demokratiet i Tyrkia er bedre enn i resten av Midtøsten, men dårlig sammenlignet med Europa. Lover sikrer oss trosfrihet. Men praksisen er dårligere. Religiøse og nasjonalistiske grupper i Tyrkia godtar kristne turister. Men tyrkere som blir kristne, blir sett på som forrædere. Vi opplever ikke forfølgelse daglig, og i noen perioder er det stor frihet til å åpne dører. I andre perioder er det vanskeligere, sier Ramazan Arkan. ■

■ Kirken i Antalya

- Byen Antalya ligger ved Middelhavskysten i Tyrkia.
- Teller knapt 700 000 mennesker. I turistsesongen kan folketallet tredobles.
- Antalya Evangelical Church har fra i høst arbeid og gudstjenester på tre steder.
- Ble startet i 1992.
- Samler konvertitter.
- Støttet av Stefanusalliansen i 12 år.
- Har cirka 250 medlemmer

SNUR RYGGEN TIL EKSTREM-ISME

Blant svært mange muslimar som snur ryggen til islam i møte med kristent hjelpearbeid, er det også nokre med ei fortid som islamistiske ekstremistar.

TEKST: JOHANNES MORKEN

■ **Ein pastor i Libanon** skildrar i det amerikanske magasinet Christianity Today korleis ein syrisk flyktning tilstod at han kom til kyrkja for å ta livet av pastoren.

Flyktningen kom i staden til kristen tru og blei med i arbeidet kyrkja driv for å hjelpa flyktningar.

Scott Gustafson, som tek ein doktorgrad ved Vrije Universiteit i Amsterdam, har møtt mange pastorar og flyktningar.

– Ingen kyrkjer har som strategi at dei skal avradikalisera ekstremistar. Men det er ein påviseleg side-effekt, seier Gustafson til Christianity Today.

Oppsøkt kyrkjer

Tusentvis av syriske flyktningar med muslimsk bakgrunn har oppsøkt kyrkjer i Beirut og andre stader i Libanon. Oppsiktsvekkjande mange har konvertert til kristen tru.

Ein av grunnane til at menneske med muslimsk bakgrunn vender islam ryggen, er

Pastor Hikmat Kashouh i Resurrection Church Beirut (RCB) seier at han har møtt islamske ekstremistar som har vendt seg til kristen tru. Foto: RCB

at dei ikkje orkar meir av at grufull vald vert grunngeve med religion. Dette fører mange til ateisme.

Andre oppsøker kyrkjer fordi det der er best hjelp å henta. Ein del av dei vel å koma til kristen tru – i møte med kjærleik.

Det kjem historier om at også nokre radikale, ekstreme muslimar snur ryggen til islam når dei møter kyrkjeleg hjelpearbeid. Gustafson har lansert ein teori om at evangelikale kyrkjer i Midtausten kan bidra til avradikalisering.

Vitnesbyrd frå ex-ekstremistar

Gustafson har intervjuet pastorar både i Libanon, Syria, Irak, Jordan og Egypt som alle har vitnesbyrd frå

tidlegare ekstremistar. Han har også intervjuet tidlegare ekstremistar.

Pastorar fortalde han om folk frå både Nusra-fronten, al-Qaida og Hizbollah som hadde konvertert etter møte med kyrkjeleg hjelpearbeid.

– Sidan kristne har eit unikt kall til å elska fiendane sine, kan dei vera den gruppa som er motivert til arbeid i eit fiendtleg miljø, skriv Gustafson.

I ein artikkel i Evangelical Mission Quarterly fortel Gustafson om Yaser frå Syria. Han flytta familien over grensa til Libanon og plasserte dei i Bekaadalen for at dei skulle vera trygge. Han drog sjølv tilbake til Syria for å krige for IS.

Familien hans møtte kjærleik i ei lokal kyrkje. Dei fekk besøk og mat. Familien valde å følgja Jesus. Seinare valde Yaser sjølv å ta avstand frå jihad. Han gjekk inn i teneste i kyrkja som hjelpte familien hans. Han deler til og med ut mat til kristne i Bekaadalen, folk han tidlegare kalla «kafir» – vantru. Han fekk eit heilt nytt bilete av kristne.

Inga handbok

Gustafson siterer ein ekspert på radikalisme, som seier at det ikkje finst noko handbok i avradikalisering. Her kjem kyrkja inn, meiner Gustafson.

– Eg argumenterer ikkje for kristen proselytisme eller religiøs konvertering som endeleg løysing på ekstremisme. Men er ikkje konvertering av eit eller anna slag den ideologiske komponenten i avradikalisering? spør han.

Hovudpastor Hikmat Kashouh i Resurrection Church i Beirut (RCB) har samarbeidd med Gustafson i delar av arbeidet som førte til artikkelen. Stefanusalliansen har støtta kyrkja hans i mange år.

RCB var ei kyrkje med 70 medlemmer då ho svært tidleg opna dørene for syriske flyktningar då borgarkrigen starta i 2011. Dei har eit omfattande hjelpearbeid for flyktningar og har husgrupper der flyktningar kan snakka om liv og tru. Hjelpearbeidet er utan vilkår – her får alle hjelp, utan omsyn til tru.

Pågangen av flyktningar har gjort at kyrkja har opna tre nye lokasjonar. Kyrkja har no minst 1500 til gudstjeneste kvar søndag.

Pastor Kashouh stadfestar i samtale med Magasinet Stefanus at han har møtt mange muslimar som er blitt avradikalisererte etter møtet med kyrkjeleg hjelpearbeid.

Usikker på kor radikale dei var

Martin Accad ved Arab Baptist Theological Seminary i Beirut synest tematikken er svært interessant. Han har i mange år vore engasjert i kristen-muslimsk dialog i Libanon.

– Eg har høyrte slike historier frå mange pastorar. Eg trur på historiene om konvertering, seier Accad til Magasinet Stefanus. Han legg likevel til:

Kristne har ei leiande rolle å spela i å hindra radikaliserings.

Scott Gustafson

– Men eit viktig spørsmål å stilla er kva slags definisjon på ekstremisme og terrorisme som er brukt, seier Accad.

I Beirut er Magasinet Stefanus blitt introdusert for tidlegare medlemmar av den syriske ekstremistgruppa Nusra-fronten. Dei hadde konvertert til kristen tru som flyktningar i Libanon. Mennene hadde, viste det seg, ikkje vore aktive krigarar, men hadde vore med i Nusra-frontens bakre ledd med sine sterke ideologiske sympatiar.

Philip Madanat, ein evangelikal jordanar som forskar på politisk sosiologi, seier at ein ikkje skal vera for rask med å sjå ein radikal islamist bak alle som kallar andre truande for «kafir» eller vantru.

Han seier til Christianity Today at han har arbeidd i leirar for syriske flyktningar og aldri møtt ein ekte radikal flyktning. Han har forhandla med terroristar i Syria og hatt dialog med ideologane som skreiv tekstane som fødte al-Qaida. Han meiner definisjonen av radikal og ekstremist er avgjerande. Madanat seier også at det er vanskeleg å stola på vitnemål frå folk som er heilt avhengige av kyrkjeleg hjelp.

– Stopp hjelpa og sjekk fakta etterpå, seier Madanat.

«Forkynn Jesus!»

Tim Noble, som er doktorgradsrettleiar for Gustafson, seier at Gustafson har lansert ein fascinerande hypotese som må provast ved å intervjuet endå fleire.

Sjølv skriv Gustafson:

– Kristne har ei leiande rolle å spela i å hindra radikaliserings. Måtte kyrkja utføra sin misjon og bli kjent for å likna på Jesus i staden for å driva polemikk. Måtte kyrkja engasjera seg for flyktningar og for andre religiøse grupper med omsorg, med vilje til å stå opp for dei og med sann gjestfridom.

Martin Accad er usikker på om verkelege ekstremistar er avradikalisererte i møte med kyrkjeleg hjelpearbeid. Likevel har han ein sterk appell til kyrkjer i Vest i møte med muslimske flyktningar, som mange kristne er redde for:

– Kyrkja sitt kall er gjestfridom, utan tanke på konsekvensar. Når kyrkjer er kyrkje for flyktningar, hindrar dei den største trusselen dei sjølve føler på i møte med flyktningar: Radikaliserings, seier Accad. ■

PROCMURA markerer den internasjonale fredsdagen i Nairobi i Kenya i 2018. Foto: PROCMURA

Kristne og muslimer sammen for fred

■ I 2021 ble lokalsamfunn nord i Kamerun rammet av en rekke angrep av militante islamistiske grupper, og mange opplevde å miste sine kjære. Flere angrep var rettet mot gudshus og forsamlinger. Pulsen økte da folk skulle samles til bønn og fellesskap med trosfeller.

Det var fredag, og landsbyens muslimer dro som vanlig til fredagsbønn. Da de kom frem, ble de overrasket over å finne flere kristne naboer samlet foran bygningen. «Er det noe som har hendt?» spurte de forvirret. En av de fremmøtte smilte: «Vi er her for at dere skal få samles til bønn uten å være redde. Gå bare inn, vi skal passe på.» Denne handlingen rørte dem dypt, og mennene takket innstendig før de gikk inn for å be.

To dager senere, på søndag morgen, strømmet familier til kirken for å feire gudstjeneste. Men i det kirken kom til syne over bakketoppen, ble de møtt av

noe uventet, blir Stefanusalliansen fortalt. Hånd i hånd har deres muslimske naboer slått ring rundt kirken: «Nå skal dere få gå inn og feire gudstjeneste og tilbe deres Gud uten frykt og bekymringer. Vi passer på.»

Over mange år har Stefanusalliansens partner PROCMURA samlet kristne og muslimske ledere i såkalte fredsnettverk for å komme sammen om å finne felles løsninger på krevende utfordringer lokalsamfunnene deres står i. Historien over er eksempel på et initiativ som vokste ut av et slikt kristen-muslimsk fredsnettverk i Kamerun i fjor. Ved å skape møtesteder for dialog og fredelig sameksistens mellom religiøse grupper, er vi med på å motvirke ekstremisme og skape trygge rom i områder som ellers preges av mye konflikt og uro. ■

TEKST: STEFANUSALLIANSEN

INNSYNN | NY I STABEN

Skal fortelle historier

■ Anne Marken Gihlemon begynte 1. september som fundraiser og styrker dermed Stefanusalliansens stab.

Hun vokste opp i Kenya og har arbeidet fem år i Øst-Afrika i voksen alder, blant annet som forlagsredaktør og som mentor for MBBs (muslim background believers). Gihlemon har flere års erfaring fra digital markedsføring og har arbeidet i Acta - barn og unge i Normisjon.

Gihlemon, som er utdannet tekstforfatter, elsker å fortelle de historiene som vekker følelser, som får reaksjoner, skaper handling og endrer holdninger. I Stefanusalliansen skal hun fortelle historiene fra våre partnere, slik at flere vil støtte arbeidet.

Anne Marken Gihlemon er 42 år, har mann og to døtre og bor i Indre Østfold. ■

Anne Marken Gihlemon er nyansatt som fundraiser.

*– Du må aldri fortelle noen at du så dette.
Hvis noen får vite om det, blir vi arrestert og drept!*

«Dae», en nordkoreansk avhopper, forteller om moren som levde som hemmelig kristen. «Dae» er en av mange som må holde sin tro skjult i Nord-Korea. Mennesker rundt i hele verden opplever å bli forfulgt, stigmatisert, fengslet og utestengt på grunn av sin kristne tro.

I solidaritet og støtte til «Dae» og andre forfulgte, bli med å markere «Søndag for de forfulgte» 13. november! Her står menigheter sammen i forbønn med mennesker over hele verden. Sjekk med din lokale menighet når de markerer dagen, dette kan variere fra menighet til menighet. Eller finn inspirasjon og tips til hvordan dette kan gjøres på www.stefanus.no

Du kan også vise solidaritet med de forfulgte ved å gå i fakkeltog! Fra midten av oktober til midten av november arrangeres fakkeltog i over 15 ulike byer i Norge. Fakkeltog arrangeres i samarbeid med organisasjonen Åpne Dører. Finn mer informasjon på www.fakkeltog.no

Vil du gi en gave?

Send SMS med kodeord: **forfulgt til 2377** (300,-)

VIPPS til **19013** merk: ditt mobilnummer + **forfulgt**

Nå er det viktig for menigheten å kjenne at de er en del av en større, verdensomspennende familie. At de ikke er alene når de nå møter trusler og hatprat, forteller vår partner Pastor Ramazan, leder Antalya Evangelical Church i Tyrkia. Foto: Christine Gripsgård Lunga.

Alene har en kristen med muslimsk bakgrunn ikke en sjanse. Sammen har de trygghet og en framtid. I denne tiden med økte trusler: Vil du støtte de modige menneskene i Antalya Evangelical Church og gi en gave?

Les mer på side 18-19.

En gave fra deg gir trygghet og styrke, og viser dem at de ikke står alene!

Gaveeksempel: Spons et ukentlig treff for marginaliserte kvinner: kr 300,-	Gaveeksempel: Gi én ny kristen disippeltrening: kr 500,-	Gaveeksempel: Gi en måneds drift av søndagskolen: kr 1000,-	Gi med vapps til 19013 Merk Antalya + ditt mobilnr.	Gi til gavekonto: 3000 14 57922 Merk Antalya
--	--	---	--	--

Overskytende midler vil gå til misjonsarbeidet blant forfulgte kristne i Asia og Midtøsten. Ved å gi en gave godtar du Stefanusalliansens personvernerklæring: stefanus.no/gi-gave/personvern/